

En tota la seva vida no gaires han trescat les muntanyes tant com En Torras; la natura, però, li havia estat pròdiga per a fer d'ell un complet excursionista; alt, fornit i àgil. El seu estil excursionista és una barreja de decisió i d'abundància.

Una altra obra seva té, per al qui sotascriu, importància veritable: l'estudi i determinació de les comarques naturals de Catalunya, malpartides en províncies i partits judicials. (Els bisbats i les vegueries, en canvi, responien a classificacions que es perden en l'antiguitat de la població del nostre territori.) En Torras, va publicar l'estudi d'una quinzena, entre les editades en vida i les pòstumes, la major part acompanyades d'un mapa. Les descripcions són prou precises i resulten una gran contribució a un estudi que un dia o altre haurà d'ésser de gran utilitat. Des de molt temps el Centre havia fet crides demanant col·laboradors per a fixar les comarques naturals. En Torras, amb el seu treball personal i la seva fina observació, va donar un pas de gegant per a aquesta desitjada fixació.

La seva vida activa i fructosa, i les obres que deixa el fan ben mereixedor de la bona memòria que tots els aimants de la muntanya li servem. — J. M. T.

El Canonge Barraquer

Nat a Barcelona, d'un il·lustre llinatge català, el 5 desembre 1839, el Dr. Gaietà Barraquer i Roviralta fou llargs anys professor d'història eclesiàstica en el Seminari Conciliar de la nostra ciutat. Apart d'altres escrits de caràcter històric la seva gran Obra és la història de les cases religioses de Catalunya. Nat a poca distància de l'any 1835, tota la seva vida el preocupà la sort d'aquelles cases, llur destrucció, dispersió de les comunitats i vicissituds subsegüents. En 1880 començà a treballar en aquesta magna empresa no sols amb interès d'historiador, sinó també amb una finalitat palesament apologètica. Fruit de la seva diligència i tenacitat, francament exposades en el pròleg de tota l'obra, pogué veure el seu projecte realitzat en sis grossos volums distribuïts en dos llibres, que no són sinó part de la mateixa obra: *Las Casas de Religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX* (Barcelona, 1906, 2 vols.), part essencialment descriptiva, i *Los Religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX* (Barcelona, 1915-1918, 4 vols.), que ho és narrativa. Hom podrà trobar defectes en aquests llibres escrits amb estil difús, poc concentrat, àdhuc hi haurà qui no estigui conforme amb totes les idees de l'autor, però tothom ha de convenir en la llur utilitat. Moltes notícies de cases religioses petites o poc conegudes, que en lloc més podríem trobar descrites i estudiades; les il·lustracions, en general, molt ben reeixides; el gran recull de dades, d'inscripcions etc. que s'hi contenen en fan una obra que cal sovint consultar. El Dr. Barraquer treballà ardidament per la conservació de moltes riqueses artístiques, malmeses per la crema dels convents i per l'abandó successiu; contribuï amb el seu entusiasme a la restauració de Sant Cugat del Vallès. Moria octogenari a Barcelona, el darrer dia de l'any 1922. — R. D'A.-M.

Oleguer Miró i Borràs

Entre els erudits forans qui han vingut treballant continuadament sense defallença, no sols en les tasques d'investigació i divulgació de punts interessants de la història local, sinó també en tota mena d'activitats impulsores de la cultura comarcal segons la varietat dels seus aspectes, una de les personalitats remarcables ha estat el metge manresà Sr. Oleguer Miró, qui, després d'una vida exemplar, morí a la seva ciutat natal el dia 3 d'abril de 1926. Fou un dels fundadors del Centre Excursionista de la Comarca de Bages i dirigí durant un seguit d'anys el seu *Butlletí*, en el qual té publicat, entre altres, els següents estudis: *Calendari folk-lòric de la comarca*; *Salari dels antics metges de Manresa*; *El receptari de Manresa i la mort de l'infant En Jaume, comte de Bages i d'Urgell* (germà de Pere el Cerimoniós); *Les Creus processonals dels voltants de Manresa*. Havia publicat també les següents monografies i opuscles: *La Misteriosa Llum* (Barcelona, 1882); *Manresa y Sant Ignasi* (Manresa, 1883); *Receptari de Manresa: segle XIV* (Manresa, 1900); *Aforística mèdica popular catalana confrontada ab la de altres llengües* (Manresa, 1900); *Biografia y bibliografia del Dr. Piguillem, metge de Puigcerdà, introductor y apòstol de la vacuna a Espanya* (Girona, 1917); *Iconografia de la Santíssima Trinitat* (*Butlletí del Centre Excursionista*

de Catalunya, 1906); *Notes històriques dels pessebres* (en *Catalunya Franciscana*); *Mare de Déu de la Gleba. Notes referents a Iconografia, Bibliografia i Goigs de la Patrona de la Plana de Vich* (Manresa, 1923); etc. En la ja històrica Assemblea catalanista de Manresa, de 1892, en la qual foren elaborades les cèlebres «Bases», presidí una de les sessions. Era acadèmic corresponent de les Acadèmies de Medicina de Barcelona i Madrid, i així mateix de la de Bones Lletres de Barcelona.

Miquel González Sugrañes

Exemple de l'eficàcia del propi esforç d'un home auster, laboriós i constant, fou la vida del Sr. González Sugrañes. Nat a Tarragona (6 gener 1838) en una llar humil, vingué de jovenet a Barcelona a treballar de tipògraf; ací pogué establir, més endavant, una modesta impremta, resultat dels seus estalvis i base econòmica de la seva vida, i ací restà plenament incorporat a l'activitat ciutadana. En defensa dels ideals democràtics intervingué ben aviat en la política local. Republicà convençut i militant, fou elegit Alcalde popular de Barcelona en el temps de la República espanyola. Durant els mesos que va exercir aquella magistratura (24 agost 1873-6 gener 1874), en moments accidentats i difícils, la seva gestió administrativa fou prou afortunada perquè li valgués una digna reputació àdhuc entre els seus adversaris polítics. Per això després, malgrat mantenir-se fidel al seu ideari, fou cridat repetides vegades a intervenir en afers importants de la ciutat: així va ésser nomenat vocal del Consell Directiu de l'Exposició Universal de Barcelona, de 1888, i hagué de participar (sovint com a regidor, reiteradament elegit) en les tasques de diferents comissions municipals, principalment en les de caràcter benèfic.

En 1896 va publicar el seu primer llibre (reeditat més tard) *La República en Barcelona. Apuntes para una crònica*, en el qual explicava documentalment els principals episodis ocorreguts en aquesta ciutat durant el període turbulent de 1872-1874. Altra obra seva, publicada en 1903, duu per títol: *Mendicidad y beneficencia en Barcelona* i conté diversitat de notícies històriques i d'indicacions relatives a la utilitat social de les principals institucions de beneficència de Barcelona, tot consignant, així mateix, algunes consideracions respecte la conveniència d'introduir-hi determinades millores i d'ampliar amb nous establiments caritatius el sistema existent d'assistència pública. Però l'obra més important del Sr. González Sugrañes ha estat la *Contribució a la història dels antics gremis dels Arts y Oficis de la Ciutat de Barcelona* (volum I, 1915; volum II, 1918), que malauradament ha restat interrompuda i que seria molt convenient de continuar. Concebuda amb la finalitat de fer l'apologia dels antics gremis, aquesta obra havia d'estar constituïda per una sèrie de monografies històriques, les quals, com indicava l'autor, havien de «donar a conèixer tot lo relatiu a la vida interna y externa dels oficis establerts en aquesta aimada terra nostra durant l'Edat mitjana y dies que la seguiren». El primer volum està format per tres monografies referents als gremis d'Agullers, Apotecaris i Argenters; el segon en conté dos, relatives als dels Llibreters i els Estampers. A base de nombroses dades, moltes d'elles inèdites, tretes la major part dels dos grans fons arxivístics de Barcelona, són estudiats en aquests volums l'origen i evolució de cada un dels respectius gremis, l'organització i la reglamentació que tingueren en distintes èpoques, els privilegis que anaren obtenint i la funció social i influència que, en les fases diferents del seu desdoblament, exerciren. Un bon apèndix documental, que acompanya cada una de les monografies esmentades, dóna particular valor a aquests volums. Quan el Sr. González Sugrañes estava reunint encara materials per a altres monografies d'aquesta sèrie, la seva mort, ocorreguda en 9 de juny 1924, vingué a truncar la seva lloable labor. — F. V. T.

Mn. Manuel Betí Bonfill

El dia 17 de març de 1926 moria a la vila de Sant Mateu, d'on era arxiprest, aquest il·lustre historiador valencià a qui tant deuen els estudis històrics. Estudiant del seminari de Tortosa, el canonge arxiver O'Callaghan l'inicià en les primeres pràctiques de paleografia, únic mestratge que va rebre a part de la seva carrera eclesiàstica. L'amor que va sentir sempre per la seva terra, la vocació innata a esbrinar el passat dels llocs on residí o que visità en les seves excursions científiques, completaren la seva formació.